

РЕЦЕНЗІЇ

https://doi.org/10.31516/2410-5325.090.18*

УДК 791.32.072.2(477)Шимон:[378.6:008](477.54-25)ХДАК(049.32)

«ОЛЕКСАНДР ШИМОН — ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ВІДОМОГО УКРАЇНСЬКОГО КІНОЗНАВЦЯ (1920–1993)»

В. М. Шейко

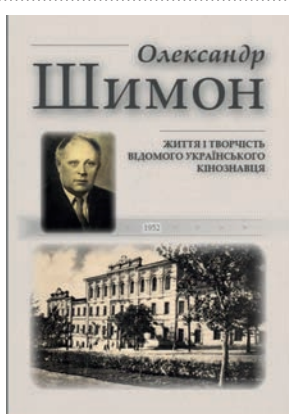
Національна академія мистецтв України, Харківська державна академія культури, м. Харків, Україна

sekretar@xdak.ukr.education

V. Sheiko

National Academy of Arts of Ukraine, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-3532-7439>

«Олександр Шимон — життя і творчість відомого українського кінознавця (1920–1993)»

Шейко В. М. Олександр Шимон: життя і творчість відомого українського кінознавця (1920–1993) // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків. держ. акад. культури ; [голов. ред. В. М. Шейко ; за заг. ред. В. Шейка]. — Харків : ХДАК, 2025. — Вип. 90. — С. 180. Рец. на кн.: Олександр Шимон: життя і творчість відомого українського кінознавця (1920–1993) / автор-упоряд. В. Н. Миславський. — Харків : «ТОВ «Друкарня Мадрид», 2025. — 316 с.

Oleksandr Shymon: life and work of a famous Ukrainian film critic (1920–1993)

Sheiko V. M. Oleksandr Shymon: life and work of a famous Ukrainian film critic (1920–1993) // Culture of Ukraine: collection of scientific papers / Ministry of Culture and Strategic Communications of Ukraine, Kharkiv State Academy of Culture ; [editor-in-chief V. M. Sheiko ; under the general editorship of V. Sheiko]. — Kharkiv : KSAC, 2025. — Issue 90. — P. 180. Review of the book: Oleksandr Shymon: life and work of a famous Ukrainian film critic (1920–1993) / author-compiler V. N. Myslavskiy. — Kharkiv: "TOV «Drukarnia Madryd», 2025. — 316 p.

В. Н. Миславський — відомий в Україні та за її межами дослідник історії українського кіномистецтва. Цього разу він присвятив свій проєкт пам'яті відомого українського кінознавця Олександра Олексійовича Шимона, який залишив після себе численні наукові роботи з історії українського кіномистецтва та виховав, як талановитий педагог, плеяду учнів, які зробили свій внесок у духовну скарбницю України.

Життя людини швидкоплинне... Але, як правило, коли людини не стає, вона залишає після себе слід — чи то в пам'яті близьких і рідних, знайомих, однодумців, учнів, або колег, або залишає нащадкам своє творче надбання тощо. У будь-якому випадку, за невеликим виключенням, залишається поза увагою цілісне уявлення щодо особистості, її повсякденного життя, її життєвого шляху, її внеску в соціальну чи духовну скарбницю. Саме тому так важливе, коли людина йде у засвіти, туди, звідки не повертаються земні мандрівники, всестороннє висвітлення її життєдіяльності, особливо якщо це стосується відомих діячів науки, техніки, культури, мистецтва та всіх галузей суспільно-політичної, економічної та духовної діяльності.

Ось чому слід привітати це видання, у якому так вдало і повно висвітлюється життя й творчість відомого українського кінознавця, талановитого педагога, митця і чудової людини — Олександра Олексійовича Шимона (1920–1993). Його монографії, статті, підручники і численні публікації з проблем історії українського кіно, технічних засобів кіномистецтва та культурно-просвітницької роботи увійшли до золотого фонду української культури, українського кіномистецтва. «Парадоксально, — пише упорядник видання, відомий кінознавець, учений і педагог, доктор мистецтвознавства,

* This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

професор Харківської державної академії культури (ХДАК), член-кореспондент Національної академії мистецтв України Володимир Наумович Миславський, — водночас є те, що роботи О. Шимона добре відомі, а особистість дослідника залишається ніби в тіні — у публічному дискурсі немає навіть його фотографій». До речі, в стінах ХДАК О. Шимон пропрацював більше 35 років, тобто — основну частину свого творчого життя. За цей час він підготував і видав численну кількість монографій, статей, підручників, текстів лекцій з проблем і історії українського кіно та технічних засобів кіномистецтва й культурно-просвітницької роботи. За вказаний творчий період відомий кінознавець і науковець, талановитий педагог Олександр Олексійович Шимон виховав плеяду своїх учнів, які зробили свій внесок у духовну скарбницю України.

Вказані факти з творчої скарбниці О. Шимона я з упевненістю засвідчую, адже мені поталанило декілька років поспіль слухати його блискучі лекції, брати участь у творчих семінарах під його орудою, вивчати його наукові і науково-методичні видання, багато років спілкуватися з ним як студент з талановитим викладачем, а потім і співпрацювати з Олександром Олексійовичем у ролі спочатку лаборанта в його творчій лабораторії, а потім — викладача і доцента ХДАК. І сьогодні з повагою і вдячністю згадую початок своєї творчої роботи в Академії культури (тоді Інститут культури), коли Олександр Олексійович вчив мене азам педагогічної і наукової майстерності.

Хотілося б ще додати, що спілкування, співпраця з такою талановитою людиною збагачувала тих, хто мав таку змогу. Пам'ять зберегла картинку його лекцій, які викликали колосальний інтерес не лише у студентів нашого вищого навчального закладу, а й у студентів інших ЗВО. Аудиторії на його заняттях були переповнені. Це були лекції відомого кінознавця, талановитого не тільки лектора, а й актора, який блискуче читав матеріал і володів настроєм в аудиторії. Я й зараз, згадуючи лекції О. Шимона, чую його приємний зичний голос, бачу його міміку, коли він, обґрунтовуючи ту чи іншу проблему, театралью підіймає окуляри на лоба і, стоячи за трибуною, по-акторськи, кліпаючи мудрими

очима, насолоджується зачарованою його лекцією аудиторією...

Але повертаємося до нашого унікального видання. «Ця книга, — як пише В. Н. Миславський, — данина пам'яті Олександра Олексійовича Шимона, видатного історика українського кіно, талановитого педагога, який виховав кілька поколінь молодих працівників вітчизняної культури...»

Слід зауважити, що упорядник включив у це виняткове видання і спогади учнів, колег та рідних і близьких О. Шимона, маловідомі матеріали про його наукову, педагогічну, творчу та громадську діяльність. У видання ввійшли і роботи О. Шимона, які зовсім не були відомі до цього видання.

У виданні, до речі, не забуті й відомості про участь О. Шимона у Другій світовій війні. Адже він з перших днів фашистської навали на СРСР пішов добровольцем воювати за тодішню Батьківщину. Він пройшов у бойових лавах усю Європу то з кінокамерою, то з гвинтівкою, був декілька разів поранений та контужений.

Загалом упоряднику рецензованого видання В. Н. Миславському вдалося підготувати унікальний матеріал, у якому цікаво, глибинно і жваво розповідається про життя і творчість видатної особистості, як уже вказувалося, — відомого українського кінознавця, митця, педагога і науковця — кандидата мистецтвознавства, професора Харківської академії культури — Олександра Олексійовича Шимона. Упорядник, у результаті копіткої і багатоаспектної дослідницької роботи, відтворив багатогранний творчий і життєвий шлях О. Шимона як особистості, яка зробила значний внесок у духовну скарбницю України, зокрема — в історію і теорію українського кіномистецтва.

Видання, безумовно, має й окремі недоліки, як, наприклад, внесення у текст не завжди відповідного за темою матеріалу, редакційно-граматичні огріхи тощо. Однак подібні дрібниці аж ніяк не впливають на загальну високу оцінку цього видання.

Книга, за моїм глибоким переконанням, буде корисною і цікавою для усіх, хто цікавиться історією і теорією української культури та українського кіно.

Надійшла до редколегії 12.05.2025

В. М. Шейко

доктор історичних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, дійсний член (академік) Національної академії мистецтв України, радник ректора, почесний ректор Харківської державної академії культури, м. Харків, Україна

V. Sheiko

Doctor of Historical Sciences, Professor, Honored Artist of Ukraine, Full Member (Academician) of the National Academy of Arts of Ukraine, Advisor to the Rector, Honorary Rector of Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, Ukraine